

TISZAVIDÉK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Csongrád, Károlyi-köz 3. sz. hová a lap szellemi-rész. illető közlemények intézendők.

KIADÓHIVATAL:
Csongrád Károlyi-köz 3. sz. hová az előfizetések hirdetemények intézendők.

Felelős szerkesztő és kiadó:
id SZILBER JÁNOS.

ELŐFIZETESI ÁR:
Égész évre 8 korona. Fél évre 4 korona. Negyed évre 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.
Megjelen minden vasárnap reggel.
Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket jutányos áráért vesz fel a kiadóhivatal.

Levél Amerikából.

Fairport, O. 1903. február 17.

Baráti kezek juttatták el hozzám a „Csongrádi Lap“ ez évi jan. 18-án megjelent 3-ik számát, melyből azt látom, hogy eltávozásom dacára dühöng a békeszeretet Csongrádon. A cikk írója első sorban is megvádol, hogy botrányosan megszóktam az igazság sujtó keze elől, ha ugyan igazságnak lehet nevezni a hamis esküvel bizonyított alaptalan vádat. Mert hát kérem izgatás miatt voltam három hónapi fogházra elítélve, de csudálatos módon ebből az izgatásból kifolyólag senkinek a haja szála meg nem görbült, pedig talán nem is ártott volna, ha a közgyűlés tagjai kézzel fogható módon megoktatták volna az elnöklő főszolgabíró a törvény és a választói jogok tiszteletben tartására. Persze elhiszem, nagy mulasztást követtem el, hogy Sohlya Gyulának és békeszerető czimboráinak be nem jelentettem távozásomat; de hát tudtommal ezt a mulasztást 1849-ben Kossuth Lajos is elkövette, mikor az országot a világosi fegyverletétel után Paskievics és Hajnau engedélye nélkül hagyta el. És csudálatos módon

ez a muladékosság még sem von le egy hajszálnyit, még Sohlya Gyula és békeszerető czimborái szemeiben sem, a Kossuth Lajos hallatlan érdemeiből.

Az én botrányos szökésem különben fényes nappal történt. Fényes nappal érkeztem meg nov. 5-én Budapestre, saját nevem alatt szállottam meg a London fogadóban és miután ezen a napon jártam-keltem és látogatásokat tettem Budapesten, másnap reggel ismét napfelkelte után indultam Hamburg felé a zsolnai gyorsvonattal és estefelé öt óra tájban hagytam el az ország határát, miután a zsolnai állomáson a zsandárok szeme látlára másfél órát időztem. Bizony csak a pákuliczok ismert békeszereteten és rövidlátásán mulott, hogy erről a botrányos szökésről tudomást nem szereztek, melyet én annál nagyobb lelki nyugalommal hajthattam végre, mert sem köröző, sem elfogatási parancs nem volt ellenem kibocsátva. Aztán pedig én egy kutyát sem biznék a jó pákuliczok békeszeretetére, annál kevésbé adhattam tehát kezeikbe életemet, hogy engem szuronyok közt kísérgessenek egyik törvényszéki tárgyalásról a másikra és úgy tegyenek velem, mint a „Csongrádmegyei El-

lenzék“ szerkesztőjével, Gálly Sándorral cselekszenek.

Aztán pedig krokodilus könnyeket hullat a cikkírója az én erkölcsi és anyagi romlásom felett. Mintha bizony nem ez a békeszerető nemes kompánia buzgolkodott volna azon a becstelenségek egész árjával.

De hát kérem ezen nagy erkölcsi és anyagi romlás dacára visszaadta nekem kamatostól a messze tengereken tul az isteni Gondviselés, a mit tőlem a tengereken innen a békeszeretet elrabolt. Az elvesztett ellenséges haza helyett kaptam békeséges új hazát, tisztességes állást és jövedelmet azok pedig, kik a békeszeretet czime alatt a börtönben akartak elrothasztani, békeszeretetük dacára közmegevetés tárgya és a bűnök és adósságok egész özönével vannak terhelve.

Meg vagyok vádolva avval is, hogy lázitottam, gyűlöletre, törvényteleniségre és rakoncztatlankodásra tanítottam a csongrádi ker. népet! Vajjon mivel?? Talán hogy a maga embereit válassza meg tisztviselőkké és képviselőkké? Meghogy keresztény takarékpénztárral és szövetkezeti boltokkal védekezzenek a szabadkőmives

A „TISZAVIDÉK“ EREDETI TÁRGZAJA.

(Folytatás).

A krokodil.

A krokodilnak husa is mosusz-illatu, annyira, hogy európai embernek élvezhetetlen; de a benszülőttek megeszik. Nálunk legfeljebb úgy mindenestül nyelik el a kór hely emberek, a kik megisszák a bort, ha „*krokogyélus van is benne.*“

A krokodil tojásból szaporodik. Homokba rakja tojásait, 40-et, 60-at, sőt némelyek szerint 90-et is s azokat gondosan őrzi a kikelésig. De bár mennyire őrzi is, az emberek mégis meglopják, mert tojásait kedves nyálánságnak tartják. Ez mutatja, hogy mire képes az ember a torkáért és hátsáért.

A krokodil igen hosszú növési állat. A teljes kifejlődéshez száz esztendő kívánatik. Egy teljesen kifejlett krokodilra tehát biztosan elmondhatjuk, hogy legalább száz évesnek kell lennie. Egy 60 éves krokodil tehát még „*kölyök-krokodil*“ számba megy. S ez nem is olyan bámulatos dolog, ha meggondoljuk, hogy az emberek között is vannak, a kiknek 60 esztendő korukban sincs benőve a feje lágya s cselekedeteik után akkor se tudjuk többnek tartani őket, mint „*nagy gyerekeknek.*“

A régi egyiptomiak igen megbecsülték a krokodilt. Sokszor életében drága kövekkel verték ki pikhelyes testét s úgy őrítették tavakban a legnagyobb tisztelettel; holta után pedig bebalzsamozva tették el. Nálunk ellenben az emberek önmagukat szeretik ékesíteni arany és drága kövekkel, még pedig olyan pazarul, hogy néha többet ér a felrakott ékszer, mint az ember maga; de már ezek közül sokat halála után spirtusba volna érdemes eltenni örök bámulat tárgyaúl.

A kigyó.

A kigyó veszedelmes „*csuszómászó*“ gerinces állat; de legveszedelmesebbek közöttük, a melyek nem annyira csuszának, másznak, mint inkább hízkelnek. Az ilyeneknek rendszerint nincsen farkuk se. Ezeknek fölötté veszedelmes voltát már rég ismeri az emberiség s már ősrégi a figyelmeztetés: „*örizkedjél a farkatlan kigyótól.*“

Vannak szárazföldi és vízi kigyók, is; ezek közül némelyek az embernek „*esküdt*“ ellenségei; vannak azonban köztük *nem esküdt* is.

A kigyóknak mintegy 1000 fajtája van; ezek közül legtöbb a forró égöv alatt tartózkodik s a forró égövek rendszeren nagyobbak, mint a hidegebb vidéken élők. De ez nem általános szabály, mert p. o. nálunk is akadnak olyanok, melyek „*nagyobb kigyók,*“ mint a tropikus égálj legnagyobb kigyói.

Többnyire tojásból szaporodnak a kigyók s az anya nem költi ki a tojást, hanem a nap melegére bizza. A kikelt apróságok nevelésével sem vesződik s ilyen formán nem is ismerik az anyai szeretet melegét. De viszont vannak olyanok is, a melyeket az anya gondosan ápol, szeretettel fölnevel, de azért később kész az anyját is megmarni. Ezek a kigyóknak legutálatosabb fajtái.

A kigyók többnyire díszes tarka köntösben járnak, de gyakran vedlenek, az az lehányják a régi öltönyt s új köntöst öltenek. E dologban igen könnyen fel lehet ismerni a legveszedelmesebb fajtákat, mert ezek öltenek leggyakrabban új ruhát s minduntalan más és más öltözetben szeretnek pompázni. Kiváló előszeretettel viseltetnek a selyem és bársony iránt, de egyéb drágaságokat sem vetnek meg.

A kigyóknak testük gyűrűs. A házi kigyóké is, csak hogy ezeknek gyűrűi ragyogóbbak és jóval drágábbak is.

Vannak civilizálatlan népek, a kiknél még ma is divik a kigyó imádás. Korunkban azonban lábra kapott ez a cultus a civilizált népek között is. Nálunk is sokan akadnak, a kik kigyót „*imádnak*“; noha ezek többnyire hamar kiábrándulnak s az „*imádat*“ vajmi sokszor káromlás és szitkozódás váltja fel; sőt sokszor még azt a pillanatot is átkozzák, a mikor a „*kigyót*“ imádni kezdték.

(Folyt. köv.)

FERENCZ JOZSEF KESERUVIZ
AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

urak és zsidók uzsora karmai ellen? De hiszen ezt a nagy törvénytelen-séget Krisztus urunk és az apostolok is elkövették, mikor mindenütt a nép érdekeit védték a pogány hatalom és a zsidóság tulkapásai ellen. Én tehát lelkipásztori működésemben csupán csak az ő nyomdokaikat és példáikat követtem.

No de mennél rosszabb és kiál-hatatlanabb voltam én, annál derekabb és békeszeretőbb lelkipásztorok voltak, cikkiró szerint, elődeim. És az a derékhad, mely az én becsületemből és üldöztetésemből élőködik, megis becsülte őket ezen jórahalásigukért és békeszeretükért épen úgy, mint engem. Mert kérem Virter Lajos a miatt volt kénytelen Csongrádot el-hagyni, hogy az urak nem adták ki a városi közpénztárból fizetését és nem tudott megélni. Alvinczi Feren-czet pedig az ellene folyt intrika, mely-nek szervezőjét Sohlya Gyula nagyon jól ismeri és a kath. iskolák elközö-sítése döntötte a korai sirba. Szabad József ellen fegyelmi vizsgálatot ren-deltek el a csongrádi urak és emiatt, valamint az urak által nyakába zudi-tott anyagi nyomor miatt hagyta el Csongrádot, mert inkább falura ment plebánosnak, mintsem egy városban lakjék a csongrádi urakkal. Edelényi Jánost pedig a bánat és keserűség vitte a sirba, melyeket, hogy ki okozta, azt Sohlya Gyula tudja legjobban. Pedig ő szegény, a meny-nyire állása engedte, az urakkal tar-tott, csak hogy persze azoknak béke-szerető igényeit nem futotta ki a csongrádi plebánia jövedelme.

No most megint Porubszky József lenne békeszerető plebános Csongrá-don, miután Vargájuknak és Droppá-juknak savanyu a csongrádi plebánia szőleje. De hát meddig lenne ilyen kedves a jó lelkű Porubszky? Addig mig lábát be nem tenné a csongrádi plebániára, mert ha nem iszik és nem kártyázik együtt ezen békeszerető urakkal és nem traktálja őket folyton házában, épen úgy nem lesz kedves előttük, mint a hogy nem voltam én.

Azonban, úgy látszik, hogy az egész cikk voltaképen Korpás Pál szegvári plebános ellen irányul, hogy valamiképp ő ne legyen utódom. En nem tudom ő lesz-e, más lesz-e? mert a Magyarországból jövő lapok-ban e tekintetben semmi bizonyosat nem olvastam, de annyit előre is mondhatok, hogy annak az új plebá-nosnak e miatt a nagy békeszeretet miatt nem nagy nyugalma lesz Csongrádon. Ha Korpás pál nyeri el ezen javadalmat, minden tekintetben rátermett és a viszonyokkal alaposan ismerős lelkipásztort nyerne a cson-grádiak, a ki teljes tudásával és lelki erejével fenn fogja tartani az általam létesített keresztény intézményeket, melyekhez kívánom, hogy több sze-rencsét juttasson neki az Ur Isten, mint én nekem juttattott.

De hát úgy látszik, hogy épen ez a tudat bőszi fel ellene a béke-kovácsokat, kik neki rontanak, a bé-kével ajkaikon, egy ártatlan ember-nek, ki őket soha nem bántotta, sem

utjukban nem állott. Ebből aztán meg is ismerheti minden elfogulatlan em-ber ennek a nagy békeszeretnek va-lódi értékét, mely semmi egyebet nem czéloz, mint a szabad kőmives befo-lyás állandósítását a csongrádi köz-ügyekre. Az én husom nagyon jó és édes lehet, hogy még itt a messze tengereken tul is rágódnak rajtam a békeszerető pákulicok.

Isten velünk!

HEGYI ANTAL

fairporti plebános
Észak-Amerikában.

— Szélsőségekben. A hírlapirodalom utat nyit egyes szövetségesek számára, hogy a tisztességes hírlapirodalom rovására, nem azt a czélt szolgálják, a mi tisztességes hírlapirodalomnak hivatásszerű kötelessége, hanem eszközül alacsonyodva tisztességtelen támadások tárháza, hol nem tekintve az eszkö-z szentségét, vagy megnyalják, vagy meg-marják az utjokba akadt polgárokat; amint azt az ő szövetségük érdekei kívánják. Gyak-ran találkozunk a vidéki hírlapirodalom egyes kinövéseiben szenzációsnak ígérkező címek-vel, hogy: „X. Y. megint sikkasztott.“ „Pap, mint rablófőnök“ stb. Mikor pedig a közleményt átolvassuk, megbotránkozással dobjuk el azt az aljas hazugságokkal telített nyomtatványt, mely nem nyújt semmiféle felvilágosítást, hogy azokat a papirra rakott, hivatalból üldözendő cselekményeket a nevezett személy mikor, hol, mily körülmények közt követte el. Képezte-e az vizsgálat tár-gyát? S ha igen, mily büntetésben részesi-tette annak elkövetőjét az igazságszolgáltatás. Ezeket mind nem tartalmaznak azok a hir-lapi befeketésre szánt közlemények, melyek undort és megvetést keltenek a jobbjézű olvasóközönségben, mert mindenki tudja az aljas vád alaptalanságát, mely a banda nem tagjainak erkölcsi tönkretételét czélozza. Ez a snjnos jelenség pedig nemcsak az áldozatul kiszemeltet bélyegzi meg, minden alap nél-kül, hanem aláassa tekintélyét a megbélyeg-zett barátai, hivataltársainak, sőt annak a körnek, melyben az ártatlanul befeketéselt él, mozog. A rágalmakat mesterségszerűen üző pe-dig folytatja aljas munkáját tovább anélkül, hogy az igazságszolgáltatás kérdőre vonná s megbélyegezné mint becsületehlyőt. Az ily aljas támadásokra valóalkozó kétes existenciájú ala-kokat maga a társadalom büntethetné meg méltóképen az által, ha eldobná magától azokat a sajtókinövéseket, mely csak annyiban társadal-mi, hogy a társadalom tagjait befeketésíteni törek-szik s annyiban terjesztője a közművelődés-nek, hogy az arra hajlandók eltanulhatják tőle a szemtelen hazudozást.

Válasz.

Visnovsky Sándor okl. mérnöknek a duna-tiszaközi hajózási csatorna mű-szaki nehézségei című cikkére.

III.

Átterve ezek után a terep magassági viszonyairól ismertett közlemény fejtegeté-sére, legelső sorban is megjegyezni kívánom, hogy a földmívelésügyi miniszterium kebe-lében fenálló országos vízepítészeti igazgató-ság vizrajzi osztálya részéről évenként közzé-tett vízállási adatok szerint, a Duna „0“ pontja, vagy mint Visnovsky ur nevezi „sem-pontja“ Budapestnél nem 9'0 méterrel, ha-nem 22'0 méterrel fekszik magasabban, mint a Tisza szempontja Szegeden és 19'5 mé-terrel magasabban mint Csongrádnál.

Megjegyezni kívánom továbbá, hogy Kecskemét városa már a vízválasztó tiszai

lejtőjébe fekszik, még pedig a város délke-leti végén 20 méterrel a Duna budapesti 0 vize fölött. Az előzőekben felemlített Vágó-járás területén pedig a földszin mintegy 3—4 kilométer hoszban már 30 méterrel van e vízszin fölött. Innentől kezdve a magassági viszonyok, illetve a földszin és az említett vízszin közötti magasságkülönbség nyugatra a Duna felé és keletre a Tisza felé (amint azt a Kecskemétre fent jelzett adatok is igazolják) rohamosan kissébednek.

Vége pedig egy oly esetre is gondolva, hogy egy Duna-tiszaközi csatorna Kecskemétet bármily okból nem érinthetné, felemlitem, hogy a Bugac-Monostor részén a vízválasztó már csak 17 méter a Duna előbb említett 0 vize fölött.

Visnovsky ur tehát, miután megismer-tet bennünket ama kétféle módszerrel, melyek alapján két folyam egymással hajózható csatorna által összeköthető, áttér a Duna-Tisza csatornának emez egyes módszerek alkalmazása esetén előálló műszaki nehézsé-gek felderítésére.

Az ismertett módszerek között az egyik arra vonatkozik, midőn két folyó közvetlen uton nyer összeköttetést, a mely eset-ben teljesen elegendő a csatorna két végén egy-egy zsilip alkalmazása és a másik az u. n. kamarazsilipekkel kapcsolatos tartány-rendszert foglalja magában.

Mielőtt ezen kétféle módszer alkalmazásából levont következtetések tarthatatlan-ságának bebizonyításához fognék, azon sze-rény véleményemnek bátorkodom kifejezést adni, hogy Visnovsky ur, midőn az első ugynevezett közvetlen összekötés alapján igyekszik a Duna-Tisza-csatorna létesítését kétségbevonni, valószínűleg nem az általa előzőleg felemlített „közvetlen“ módszert gon-dolta alkalmazni, midőn tudniillik a két folyó közvetlen összekötésénél elegendő a betor-kolás és a kiömlés helyén egy-egy zsilipet (a folyamok változó vízszine következtében természetesen kamara-zsilipeket) létesíteni, mert Kecskemét érintése nélkül is bajos vol-na a Dunát a Tiszával egy ilyen csatorná-val összekötni.

A hajózható csatornák osztályozása czéljából cikkiró által felsorolt első és má-sodik módszer miként való alkalmazása fe-lől emigy tisztába jöve, a 9. bekezdésben felemlített közvetlen összekötés alatt tehát olyan csatorna értendő, mely a Dunából egy torkolati kamara-zsilip alkalmazásával a leg-kisebb követelte és a 3-ik bekezdésben fel-állított elvnek, mely szerint „a csatornák min-denkor álló vízzel bírnak“ megfelelően, víz-szintes fenékekkel indulni ki és ilyen alakban a Duna-Tisza közti magaslatokat átvágva, a Tisza felőli lejtőig haladna, ahonnan azu-tán kamara-zsilipes tartányrendszer alkalmazásával a szükséges számú lépcsőzettel a Tiszába vezetne, a mi által azon nagy előny is el volna érhető, hogy a Tisza felőli lejtőn a bevágások mélysége az egyes tartányok alkalmazása mellett ugyanoly kedvező mére-tűkre volna szabható, mint azt a természet a Duna lejtőjében a Duna kis vízszinéhez mérten már önmagától is megteremtette. Daczára annak, hogy már most a folyamok összeköttetésének ezen említett első, azaz „közvetlen“ módszerének értelmezésében meg is értettük egymást, még sem tudom ezen módszer alkalmazásából a cikkiró ur által levont következtetésekhez az összefüggést megtalálni. Visnovsky ur ugyanis, hogy a csatorna mentén előállható bevágás és vele járó földmozgósítás nagyságáról képet alkot-hasson, megállapít Kecskeméten egy 30 mé-ter mély bevágást igénylő, 16'0 méter fenék-szélességű és a kitértetett kubatura után itélve, 1:1'5-es rézstüvel bíró csatornaszel-vényt; kiszámítja ennek alapján a folyó-méterenkint 1800 köbmétert kitevő földmoz-gósítást, melynek teljesítéséhez 2000 koronát előirányoz és azután, minden egyéb fontos és a költségeket máskülönbön lénye-gesen irányító adatok figyelmen kívül hagyá-sával egy tollvonással azt akarja a nagy közönséggel sejtetni, hogy miután a 100 méter vastagnak képzelt száraz homokrétegben a csatornából folyó méterenkint mozgósítandó földtömeg nem is 1800, hanem 4000 köb-métert is fog kitenni, a 120 kilométerre be-

csült csatorna költsége nem 80 millió koronába (hogy miért éppen 80 millió, ezt nem ismerjük) hanem 200—240 millió koronába fog kerülni.

Már engedelmet kérek t. cikkíró ur, de ilyen nagyszabású és nagy horderejű munkálatnak, még csak körülbelüli tájékoztatásra szolgáló költségvetését sem lehet csak úgy egyszerűen odavetett számmal kifejezni, mert akadhat szakember, aki ebből azt következtethetné, hogy a terep magassági viszonyainak ismeretéhez szükséges adatokat a szóban forgó vidéket érintő lajosmizsei vasut vagy talán a Kecskeméti is érintő orsovai gyorsvonal ablakaiból méltóztatott megtapasztalni, amit azonban részéről még ismeretlenül sem tudnék mint okl. mérnökről feltételezni. De ha már a roppant fáradságot, költséget és időt igénylő külső műszaki felvételek nem is állanak rendelkezésünkre, annyi fáradságot mégis megérdemel e kérdés, hogy mielőtt számadatokkal igazoljuk állításainkat, legalább a terepviszonyokat feltüntető térkép alapján igyekezzünk adatainkat összeállítani, hogy nemcsak a bevágás egyetlen és legnagyobb méretéről, hanem annak jellemző változásáról, hosszúságáról, kisértéséről, mütárgyáról, ha mindjárt csoportosítva is tájékoztatást nyújtva az eredményként kiszámított, habár csak tájékoztató költségvetésre, a cikkíró ur által a közleményében oly anyira nyomtatékosan hangoztatott „realitás” tényleg alkalmazható legyen.

(Folyt. köv.)

UJDONSAGOK.

— **Visszavonás.** Lapunk mult számában közölt azon hírnököt, hogy városunk új plebánosa Porubszky József ur f. hó 14-én érkezik körünkbe, mivel biztos forrásból arról értesítene bennünket, hogy az új főpap idejévéle *ezideig meghatározva nincsen*, — visszavonjuk.

— **Tűz.** Nagy tűz pusztított f. 6-án éjjel 1 órakor az Új-utczában, mely alkalommal Lévai Rókus nádfedelese háza teljesen elhamvadt. A kedvező szélcsendben a tűz nem terjedt tovább, noha feltartóztatására nem gondolt senki. A toronyór jelzése után csak mintegy negyedóra múlva indult ki a község házáról az első fecskendő, mely akkor ért már a vész színhelyére, mikor a pusztító elem határok közé szorítására gondolni sem lehetett, mivel ami gyulékony anyag volt a fedélzeten, az már mind elhamvadt s így a tűzoltóság a kéményseprőket segítette ki azzal, hogy a felhalmozott zsaratnokot a menyezetről letakarítani segédkezett. Lévainak azonban nem csak a háza hamvadt el, hanem élelmiszerei is, mik a padláson voltak elhelyezve, mind oda égtek; az egész oldal szalonnák is megszenesedve kerültek le a padlásról. A kár, bár nem oly nagy, mindamelllett elég arra, hogy egy szegény családot hosszú időre nélkülözésre szorítson. A nagy hangú községi képviselő, Réti Ferencz pedig, úgy láttuk nem helyettesítette a tűzoltó parancsnokot, hogy a veszélyben forgóknak segínyt nyújtson a kétségbeesés közepe. Bizonyára úgy véli, hogy eleget tesz az emberbaráti kötelességeknek az által, ha az árvák vagyonát kezeli. Mi azonban, ezzel nem látjuk biztosítva az élet és vagyon közbiztonságát s komoly munkára hívjuk fel az illetékes faktorokat annyival is inkább, mert mindannyian ki vagyunk téve az elemi csapásoknak, melylyel szemben oly közönynyel viseltetiünk, hogy azt bátran lehet nevezni Istenkisértésnek. Tegyük tehát óvintézkedéseket tűzbiztonságunk érdekében addig, míg erre egy nagy szerencsétlenség nem kényszerít bennünket.

— **Az iskolakényszer káros.** A tanyákon lakó magyarokat nyakra-főre birságozzák, mert iskolaköteles gyermekeiket nem küldik rendszeren az iskolába. A birság többnyire behajthatatlan, mert nem lehet megvenni a szegény magyaron. Az iskolakényszer káros voltát maguk a tanítók is előismerik. Igen sok gyermek nem mehet csikorgó tálben a többnyire távol fekvő iskolába, mert nincs meleg gunyája, csizmája. Leletlenség volna, ha a szülő az iskolába küldené, mert hisz a halálba kergetné vele tulajdon gyermekét. Az iskolakényszer következménye az a nagy-

arányu gyermekhalandóság, a mely most is pusztit az alföldi tanyák közt. A nyári iskoláztatás pedig vidékünkön még lehetetlenebb, mert a szegény embernek a gazdaságban szüksége van a gyermekre, akit pásztorokodásra foghat. A téli iskoláztatás megjárná valahogy, de akkor lássa el az iskolakényszer alkalmazó állam meleg gunyával és csizmával a szegény gyermekeket.

— **Az Országos Gazdasági Munkás és Cselédségélypénztár** segélyezési statisztikája érdekes képet nyújt e rohamosan fejlődő intézmény működéséről. Míg az 1901. évben, tehát a pénztár első évében 38269 korona segélyt osztott ki a pénztár a tagok között, már 1902. vagyis a mult évben a segélyezési összeg 141,492 koronát tett ki. Még nagyobb a segélyezés mérvé a folyó évben, amelyben már eddig, tehát mástól hónap alatt 43,648 korona segély utalványoztatott. A pénztár fennállása óta tehát 3203 esetben 223,409 korona összeggel segélyezte tagjait. Ebből 267 esetben 66,913 korona jut a haláleseti segélyezésre. Ez az összeg maga megegyezik azt a téves állítást, hogy a mezőgazdasági munkásokat, a földművelő népet baleset ritkán éri, mert hiszen a kiutat segély mind baleset folytán vált esedékesé. Ugyanis a varakozási idő, amelynek eltelte után a pénztár bármilyen okból eredő munkaképtelenség címén nyugdíjat ad tagjainak, még nem telt el s így a fenti segély kizárólag mint baleseti segély lesz utalványozva. S hogy milyen súlyosak voltak ezek a balesetek, azt bizonyítja azon körülmény, hogy már a folyó évben 31 baleset folytán beállt halálozás fordult elő. E 31 baleset folytán elhalt tagok közül azok családjuk 27 esetben 4—400 koronát, 4 esetben pedig 100—100 korona segélyben részesítettek.

— **A Polgári Kör** f. évi márczius hó 8-án d. u. 3 órakor, saját helyiségében, tisztújító közgyűlést tart.

— **Pandovics Demeter.** A hírhedt Vadenai korszak ellen folytatott ádáz harc egyik számottevő harcosa, Pandovics Demeter gör. kel. lelkes, életének delén, 46. évben elhunyt Szentesen. Nagyműveltségű férfi volt, ki művészi tehetséggel is meg volt áldva. Temetése nagy pompával ment végbe, melyen a szentesi 48-as körök tagjai gyászfátyollal bevont nemzeti lobogók alatt vettek részt. Legyen csendes pihenése.

— **Félholtra vert rendőr.** Megirtuk annak idején lapunkban, hogy Justin Lajos rendőrt miként verték félholtra egy lakodalom alkalmával. Az elmúlt év április havában tartotta lakodalmát Magyar István. Este 9 óra tájt egy csapat részeg István tévedt be a lakodalmas házhoz, kiket csak rendőri hatalommal lehetett onnét kitessekelni. A kiutasított legények azonban meglesték az eltávolításukra oda kért rendőrt, mikor távozott s ásóval kapával félholtra verték. Az esetet a napokban tárgyalta a szegedi törvényszék s a terhelő vallomások alapján Szél Gáspárt egy évi börtönre és 163 kor. kártérítési költség megfizetésében marasztalta, míg Lekrinszky Lajost és Ferenczet felmentette.

— **Márczius 15.** A Csongrádi Függetlenségi és 48-as Népkör ez évben is, úgy mint eddig, Társasvácsorával ünnepli meg a hazafias ünnep évfordulóját. A társasvácsora, mint hírlík f. hó 15-én a Márkus-féle vendéglőben tartatik meg. Az ált. Ipartestület és a kereskedő ifjuság f. hó 15-én a Kaszinó termében társasvácsorát rendez, melyen az iparos-dalárda hazafias dalokat fog énekelni.

— **A vonat kerekai alatt.** A Szentesről Kunszentmárton felé haladó személyvonat utasai közt nagy rémületet okozott hétfőn reggel, mikor a vonat fűtyült és megállott. Nem tudták mire vélni e szokatlan jelenséget. Csakhamar megtudta azonban mindenki az okot, hogy valaki a vonat kerekai elé fektet. A vizsgálat megejtése után kiderült, hogy az öngyilkos Öröm Tamásné Józsa Mária szentesi illetőségű polgárnő, ki már többször kísérelt meg öngyilkosságot, mert hosszabb idő óta nagy foku idegbajban szenvedett.

— **Az államfogház lakói.** A szegedi államfogház új lakói Nagyistók Rókus, Nagyistók József és Fehér Imre jól érezhetik magukat új lakásukban a szegedi államfogházban, hol ez időszerint még hat „társukkal ülnek.” Az új lakók bele élnek magukat helyzetükbe s nagyszabású ünnepélyeket rendeznek maguk a saját szórakoztatásukra; milyeneket Nagyistókék aligha láttak volna életükben, ha a véletlen folytán ülnöknek az

államfogházba nem kerülnek. A tartani szokott ünnepi beszédeket egy trikolór nélküli dézsa tetejéről intézik a hallgatósághoz, míg az ünnepi szónoklatokat, hol Tasnády Antal, hol pedig a triumvirátus jeles tagja, Nagyistók Rókus nyitja meg. Sőt engedélyt kértek arra is, hogy a boldog órákat egy fénykép alakjában megörökíthessék.

— **A megyei adóhivatalok forgalma.** A csongrádi kir. adóhivatal pénzforgalma az 1902. évben bevételben 972.638 korona 54 fillér, kiadásban 909.080 korona 57 fillér, a szentesi bevételben 2.505.432 korona 2 fillér, kiadásban 2.430.288 korona 33 fillér, a hódmezővásárhelyi bevételben 1.954.386 korona 64 fillér, kiadásban 1.933.483 korona 88 fillér és végül a szegedi kir. adóhivatal pénzforgalma az 1902. évben bevételben 14.277.351 korona 58 fillér és kiadásban 13.370.579 korona 62 fillér volt.

— **Földparcellázás megyénkben.** Néhai Károlyi Gyula gróf örökösei elhatározták, hogy a hódmezővásárhelyi határban fekvő vajhádi, kishomoki, káposztáskerti, nagyszigeti és hullámtéri ingatlan birtokukat (4333 hold és 341 négyszögöl) felparcelláztatják. Ezek közül a szegedi országot mentén fekszik mintegy 100 hold szőlőterület. A venni szándékozók április 15-ig adhatják be ajánlataikat Sujánszky Ödön uradalmi főszámvevőhöz czimezve (Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 35. szám.)

— **Országos vásárunk,** mely a mult szombaton kezdődött a jószágvásárral, részben elég forgalmas volt; az állatvásár nagy forgalmu is volt s különösen a sertések magas áron cseréltek gazdát. A sertések, különösen a javított sertések nagy részét még utközben összevásárolták az élelmes vidéki kereskedők s így a magánfogyasztók drága pénzen is bajjal jöttek javított sertéshez. Annál lanyhább volt a vasárnap tartott gyalog, aprólékos kirakodó vásárban a kereslet s iparosaink általános panaszával záródott tavaszi országos vásárunk.

— **Leleplezett bankjegyhamisítók.** Szenzációs dolog tartja most izgalomban a szarvasiakat. A csendőrség egy bankjegyhamisító bandát csipett el s 18 ezer korona értékű hamis bankjegyet sikerült tőlük elkobozni. A banda tagjainak egy része Szarvason, másik része Mezőtúron lakik, a főgyártó, egy fényképész Pancsován lakik, de egyebütt is vannak czinkostársaik. A banda fejét Juhos Pálnak hívták, akinél 1800 kor. értékű hamis bankjegyet találtak, melyet azonnal elkoboztak. A banda utazó ügynöke Tóth Kálmán gazdatiszt volt. Ő hordta szét az országban a hamis bankjegyeket. Tóthot a csendőrök éppen akkor tartóztatták le, midőn Szegedről ment vissza.

— **Élőkerítés.** Kinek olcsó, örökös és teljesen áthatlan kerítésre szüksége van, azt csak Gleditschia (koronatóvis, krisztustóvis vagy tuskés lepényfa) csemétekből készítheti legbiztosabban. Nagyobb és kisebb birtokok, hegyközségek, legelők, udvarok, kertek, temetők stb., stb., a legolcsóbban úgy keríthetők körül, hogy teljesen kulcsal zárhatók. Ezer cseméte elegendő két-száz méter kerítéshez. Minden rendelkezéshez rajzokkal ellátott útítési utasítás mellékeltek. Színes fénynyomatu diszes árjegyzékeket bárkinek ingyen küld az „Ermelléki első szőlőoltvány-telep”, Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid, melynek lapunk mai számában megjelent hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Férfiak ingyen kapnak gyógyszerert** a legújabb találmányu, amely visszaadja az elveszett erőt. Mindenki a ki érte ir, próbacsomagot száz oldalas könyvvel együtt, jól becsomagolva ingyen kap. Ez a legcsodálatosabb csodaszer, a mely már ezreket mentett meg, a kik ifjúkori bűnök következtében nembeli betegségben, syphilis és elvesztett férfierőben szenvednek. Ez oknál fogva az intézet rá szánta magát, hogy bárkinek ingyen küld egy csomag gyógyszerert felvilágosító könyvvel együtt. Ezzel a házi orvos-

sággal a betegség odahaza is gyógykezelhető és mindenki, aki ifjúkori bűnök folytán nem-beli betegségben, eme gyöngeség vagy pedig chornikus betegségben szenvednek, odahaza maguk kezelhetik magukat. Ez a gyógyszer azokra a szervekre hat, a melyeknek az erősödése szükségeltetik és csodálatos eredménnyel gyógyítja a már éveken át tartó betegségeket. Öregek és fiatalok a Stadte Medical intézetnek alulirt czimen irhatnak, a honnan a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban is azokat akarja megmenteni, a kik kezeltes végett nem hagyhatják el otthonukat. A próba szállítmány meggyőződést arról, mily könnyen gyógyítható meg e borzasztó betegség odahaza. Az intézet kivétel nem tesz, bárhonnan irhat magyarul az orvosságért, mit titoktartás mellett postafordultával egy gyógyszer szállítmány könyvvel mindjárt megküldetik. Irjon még ma. A szállítmány oly szépen van csomagolva, hogy annak tartalmát nem fogja senki sem kitudni. A levelet következőképpen kell czimezni. Stadte Medical Institute, 6920. Elektron Buil-Sing Fort Wayne, Ind. America. Minden levelet frankirozni kell.

Mindenki tudja, hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöltség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

Anyakönyvi bejegyzések.

— Február 28-tól márczius 7-ig. —

Születések. Katona Mária, Szemerédi Gergely, Nagyistók Máttyás, Hajdu Lajos, Száraz Francziska, Bodor Sándor, Megyesi Viktória, Pintér Viktória, Kása leány halva született, Palásti Anna, Dányi Mihály, Almási Gergely, Keller Valéria, Náfrádi Ferencz, Fodor Francziska, Palatinus Sándor, Fekete Márton, Cseh Erzsike, Ötvös József, Varga Anna, Forgó Lajos, Úrmös Mária, Varga Sándor.

Halálesetek. Hegedüs Rozália 69 éves tüdőtüdő-gyulladás, Szántai Kis Erzsébet 2 éves angolkór, László Lucza 44 éves tüdőgyümökör, Tatar Rozália 56 éves szivtüdő-gyulladás, Palásti Rókus 79 éves aggkór, Horvát Etelka agyhártya gyulladás, Heinczel Antal 39 éves gyomortüdő-gyulladás, Pintér Viktória 1 óras veleszületett gyengesség, Kása leány halva született, Tyuhász Pál 16 éves tüdőgyümökör, Mészáros Ferencz 10 hónapos hörghurut, Korom István 22 napos sárgaság, Sándor Mihály 7 hónapos lépdagana, Lajos Terézia 48 éves tüdőgyulladás, Puskás Viktor 28 éves tüdőgyümökör, Détári József, 59 éves tüdőtüdő-gyulladás, Kodor Mária 1 hónapos tüdőgyulladás, Bacsa Mária 24 éves tüdőgyümökör, Bakai Julianna 62 éves szivtüdő-gyulladás.

NYILTTÉR.

(E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget sem a szerk. sem a kiadó.)

Foulard-selyem 60 kr-tól 3 ft 70-ig bluzok és ruhák számára. Bér- vámentesen házhoz szállítva. Gazdag mintaválasztékot készséggel küld

Henneberg G. selyemgyára Zürich.
(2.)

Kovács Lajosnak

az úri-utca 15. számú háza örökáron eladó. Értekezni lehet a tulajdonossal bármikor.

Mészáros János Szarvas-utca 18.

számú háza, mely áll: 3 utczai szobából, konyha, kamra, pincze lakás és külön udvarból, örök áron eladó, el nem adás esetén, Szent-György nap-tól kezdve haszonbérbe kiadó.

Értekezni lehet a tulajdonossal, belvárosi 17. számú házábanál.

Kiadó üzlethelyiség.

Özv. Georgiádes Józsefnének a gőzhajó állomás és a hajóhid közvetlen közelében lévő házában korcsma-helyiségnek igen alkalmas lakás van kiadó. Értekezni lehet Gőzhajó-utca 3. szám alatt a tulajdonossal.

Jemm E. féle

régi hirnevü

Mellezükorka

Köhögés és
REKETSÉG
ellen.

Hatóságilag engedélyezve 19. 4. 220. 75066 sz. alatt
Ara dobozonként 50 fillér.

Kapható Csongrádon: Ungváry József a „Még-váltóhoz” czimzett gyógyszer-tárában.

Epilepsia.

A ki nyavalyatörésben, görcsökben s más idegbajban szenved, kérje azon füzetet, melyet ingyen és bérmentve küld Schwanen gyógyszer-tár Frankfurt a/M.

CREME IDEAL!

A legjobb kéz- és arczenőcs, kiváló finom és illatos, elmulaszt mindennemű bőrküütest, szep-lőt, májfo'tot, pattanásokat stb. Nem zsiros, nap-pal is használható, mert nem látszik a bőrön, kitünően tartja az arcport, azért mulatságok előtt kitünően alkalmas.

Gyönyörű kiállításban ára 1 korona. — Venus mosdóvíz 1 korona és hozzávaló szappan 80 fillér. — Kapható a főraktárban

VÖRÖS KERESZT GYÓGYSZERTÁR
Torontál-Szécsány.

Csongrádon: Wiesner Lajos gyógyszerész urnál és „SZT.-RÖKUS” gyógyszer-tár.

Van szerencsém ezennel közölni, hogy ANINAI RUDVASUNK és RESICZAI LEMEZEINK

a hatóságilag bejegyzett

KORONA FARKAS

minőségi véd-jegygyel

ellátva, mit figyelembe venni kérünk

Szabadalmazott osztrák-magyar államvasutttársaság, magyar bányai, hutái és uradalmainak igazgatósága.

Sohasem kínálkozik az életben oly ritka alkalom, hogy csekély 2 frt. 96 kr.-ért következő remek árügyjteményt kaphatni: 12 darab. 2 frt 96 kr.

1. Nickel horgony-rem zsebóra pontosan járó 3 évi jótállás mellett. 1. Valódi goldin pánczellánc vagy nickell, 3 drb. valódi goldin gyűrű legujabb facon Simmil briliánsal 2 drb. igen finom goldin nyakkendőtű. 2 drb valódi goldin fülbevaló legujabb facon, 1 tok horgonyóra számára.

1 goldin brosch párisi system, 1 goldin, vagy nickell zsuzsu a láncra. Nem tetsző tárgy készséggel kicseréltetnek, vagy ára visszatérítetik. mialtal minden risico ki van zárva Hasonló hirdetések utánzatok. Mind e 12 remek ékszer a horgony rem. órával együtt 2 frt. 96 kr. A pénz előleges kifizetés vagy utánvétellel kapható:

Kapellner & Holzer

óra és aranyáru gyári raktár nagybani elárúsítás. KRAKAÓ, Dietel-utca 68 (Austri.) Képes árjegyzék ingyen és bérmentvel

Dr. LEINGL F.-féle NYIRFA-BALZSAM.

Már maga az a nedv, mely a nyirfa törzséből, ha abba furást eszközölünk kifolyik, ez emberemlékezet óta mint a legkitünőbb szépitőszert ismeretes, ha azonban ezt a nedvet a feltaláló előírás szerint kémiai uton balzsammá készítjük, akkor lesz csak kitünő

hatása. Ha az arcot vagy más bőrhelyet ezzel este bekenjük, a bórról már másnap reggel majdnem észrevehetetlen pikkelyek válnak le, mialtal a bőr vakító fehér és finom lesz.

Ez a balzsam elsimitja az arcon képződő ránczokat és himlőhelyeket és annak fiatalos arczszínt ad, a bőrnök fehérséget, finomságot és üdéséget kölcsönöz, a legkövetkező idő alatt eltávolítja a szeplőket, bőrfoltokat, anyaj-gyeket az orr vörösséget, bőr-atkakat és mindenféle bőrtisztatlanságot. Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 frt. 50 kr.

Dr. LEINGL-féle BENZOE-szappan

a legenyhébb és leghasznosabb szappan a bőr részére, különösen preparálva darabonként 60 kr kapható minden nagyobb gyógyszer-tárban. Főraktár Budapestben, TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárban. Király-u. 12. sz.

Szülőoltványok

szokvány minőségben és európai nemes gyökeres és sima vesszők mélyen leszállított áron. Oltványok ezre 90—100 forint. Mindenik a legkiválóbb bor- és csemegefajokból. fajtisztán, teljes jótállással. Ha a szállítmány a megrendelésnek meg nem felelne, úgy az oda- és visszazállítási költséget, valamint a megrendelő által kifizetett összeget hiány nélkül azonnal visszafizetem. Így mindenki ebbeli szükségletét az én költségemen házhoz szállítva tekintheti meg.

ÉLŐKERITÉS.

Gleditschia csemeték és magvak.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő ösvény-növény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, úgy hogy a bekerített részek teljesen kulcsossal zárhatók. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasítás mellékeltek. Bővebb tájékozás végett színes fénynyomatu diszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzéken kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki czimét egy levelező-lapon tudatja, mely nincsen az a ház vagy család, a hoi annak tartalmát haszonra ne fordítanak, vörösen, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is érdekében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Kétéves, óriási jövedelmet Diócssemeték, biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése majd minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Czim: „Ermelléki Első Szülőoltvány-Telep, Nagy-Kágya” u. p. Székelyhid.

FERNOLENDT

czipőfénymáz a legjobb fénymáz a világon és fény-csere világos czipőkhöz, a legszebb fényt adják és a bőrt tarlóssá teszik. Elviselt, toltos czipők sárga, vagy barna bőrből a Lyosin (diszfénymáz) által, mintha ujakká lennének.

Alapított 1832. Gyári raktár Wien, I., Schulerstrasse 24. Kapható mindenütt.